

AMIT A RUHA ALATT HORDUNK

Unokáink már nem igen fogják megérteni, hogy miért hívnak bizonyos kényelmetlen ruhadarabot fűzőnek. A mai fűzőben tudniillik nincs semmi fűzés. Igazi fűzni való fűzőt napjainkban már csak idősebb és testesebb hölgyek hordanak, abban a tévhitben, hogy a fűzés karcsít. Mi, sajnos, tudjuk, hogy a kövérséget nem lehet »elfűzni.« Valahol fűzés felett vagy alatt, iszonyú bosszút véve, kirobban, helyesebben kitódul valami éktelen zsírpárna, mely leszorítatlanul, azaz arányosan elosztva, alig lenne észrevehető.

A FŰZŐ

Emlékszem lánykoromban az első fűzőmre. Tizenöt éves voltam és már egy esztendeje sírva könyörögtem a felnőttégemet megpecsételő, gyerekkortól megváltó fűzőért. (Abban a történelemelőtti időben tudniillik fűző és hosszú ruha jelezték, hogy a leánygyermek fiatal lánnyá serdült.) Első fűzőm rózsaszín céna-brokátból készült, olyan vaspáncéllal, azaz acélpántokkal bélelve, hogy Rozgonyi Cicelle is nyugodtan felvehette volna, mikor hadba követte hitvesét. Iszonyú büszke voltam erre az első fűzőmre. Este vettem fel először, egy rózsaszín princesse-ruha alá, mert éppen cirkuszba készültünk. Egyedül nem is tudtam bánni új kincsemmel. Becsengettem a szobalányt, aki »hó-

rukk« kiáltásokkal húzta összebb és még összebb a zsinórt, húzta, húzta, amíg derekam olyan lett, mint a mesebeli királykisasszonyé — (akinek derekát tudvalevőleg két ujjal lehetett átfogni) — a lélekzésről azonban ilyen körülmények között le kellett mondanom. A cirkuszt nem igen élveztem, keveset láttam belőle. Minden összefolyt szemeim előtt valami földöntúli elefánttá, illetőleg valami óriási szürkességé. Mikor hazaértünk, elájultam. Szebben mondvá elaléltam,

A fűzni való fűző

vagy aléltan estem össze. A doktor bácsi azt mondta, hogy a szegény kislány vérszegény...

Mindezt a hosszú történetet magán-múltamból csak azért meséltem el, hogy megmagyarázzak valamit. *A múlt században hölgyeink minden nagyobb lelki emóció alkalmából elaléltak.* Mai nő nem alél el. Miért? Nem azért, mert kevésbé gyöngédlelkűek vagyunk, mint múlt századbéli nővéreink, hanem mert nem fűzzük magunkat. A fűzős fűzőt elítélte minden orvos és elítélte az utókor, mint a világ legegészségtelenebb

viseletét. Maupassant megírta híres novelláját a gyönyörű, divatos anyáról, aki laposfejű szörnyetegeket szült, mert másállapotban fűzte magát. Mégis mindazok az urak és hölgyek, akik manapság egészségben érték el a harminc, negyven és még több éves kort, mindahányan fűzöt viselő anyák gyermekei. Az emberi test sok mindent megszokik. A női test különösen. Jajtalanul kínlódtunk a fűző igája alatt, helyesebben a fűző igájában. Most végre fellélegzünk. ..

Fellélegzünk? No olyan nagyon szabadon most se lélegzünk fel. A fűzőpáncél szorított, összenyomott, gátolt a lélegzésben. A mai fűző azonban ugyancsak nem nevezhető tiszta boldogságnak.

A mai fűző gumiból készül, mely gumit Franciaországból vagy Svájcban kapjuk. Halcsont nincs a mai fűzőben. (A halcsont anyaga különben bálna-fog.) Aki óhajtja, hogy a *gumifűző* jól tartson, elől-hátul két-két keskeny, vékony, könnyű acéllemezt tetet belé. A gumifűzőn nincs kapocs. Belelépünk és felhúzzuk. Ez a felhúzás a legborzalmasabb tornagyakorlattal jár, mert ha a gumifűző nem is szorít, de testhez simuló és tapadó. Valljuk be, hogy a gumifűző felvevése éppen olyan soká tart, mint a fűzhető fűzőé.

Még egy nagy hibája van a gumifűzőnek, *összeugrik*. Hogy ez mit jelent, azt csak a sokat szenvedő női nem tudja. A fűző nem szoros, tehát amikor ülünk benne, ráncokat vet és ezek a kökemény gumiráncok úgy vágnak, mint az éles kés. Színházi előadást, hosszabb autótutató végigülni »összeugrott« gumifűzőben olyan kínszenvedés, hogy az inkvizíció se talált ki különbet. Ismerünk kapcsolható gumifűzőt is. Hogyne ismer-nénk. Selyem és gumirészekből összeállított kényelmes dolgokat. Ezek a fűzők azonban csak karcsúaknak valók, mert nincs az a »tartásuk«, mint a tiszta gumifűzőnek. Egészen karcsú szilfidek viszont gumi- és acél nélküli kis tündérmókat viselnek. Ezeknek anyagai a batiszt, selyembroché, sőt tüll, vagy csipke.

E röpke és frivol dolgokkal ellentétben ott a kövér és legkövérebb hölgyek viselete, az úgynevezett *kombinált fűző*. Kombinált fűző annyit jelent, hogy a fűző

és melltartó, melyek rendszeren csak jegyesek, azaz tisztos távolban külön-külön életet folytatnak — most egyesültek. A fűzőkészítő keze úgy összekovácsolta őket, hogy ásó-kapa sem választja el őket egymástól. Ez a viselet az u. n. »erős gyomrú« hölgyeknek való. Erősgyomrú ebben az esetben nem azt jelenti, hogy a hölgy mukk nélkül nyeli férje ballépéseit, hanem hogy valóban erős, azaz mondjuk ki, kövér zsírpárnákkal bélelt gyomra van. A kombinált fűző kötelessége, hogy észrevétlenül egyesítse a gyomrot a csatolt részekkel, — e feladatának teljesítése azonban ritkán sikerül. Különbén sem nagyon praktikus viselet ez a kombinált fűző, legalábbis ápolt hölgyek részére nem praktikus. A melltartót tudniillik éppen úgy kell tisztíttatni, mint minden más fehérnemű darabot, a fűzőt pedig melltartóstul nem adhatjuk mosásba. Ki engedheti meg magának manapság, hogy naponta vagy másodnaponta fűzőt tisztíttasson — különösen, mert a fűző határozottan szenved a tisztításban?

A MELLTARTÓ

A külön *melltartó*, mely selyemből, csipkéből vagy tüllből készül, egyszerű és praktikus viselet. Legajánlatosabb valami jó üzletben egyetlen kitűnően szabott melltartót vásárolni és azt otthon sok példányban utána varratni. A régebbi melltartók egyszerűen leszorították a leszorítandókat. Az új melltartó ellenben valóban nevének megfelelőleg »tartja« a mellett, amennyiben belső pánttal ketté választja a feleket és nem nyom el, hanem támogat.

Legnehezebb kérdés *az esti ruhához való melltartó*. A mai mezítelen hátak, szabad vállak nehezen tűrnek el bármilyen fehérnemű darabot alattuk. Nincs idegesítőbb, kiábrándítóbb látvány, mint azok a *bizonyos kis folyton előbújó, ide-oda csúszkáló fehér vagy rózsaszín szalagocskák*, melyeket viselőjük pirulva és remegő kézzel dugdos vissza helyükre, csak azért, hogy pár perc múlva újra előbújjanak. Biztosító tú nem segít, mert a lázadó szalag a biztosító szövet is felbujtja

és magával ragadja. Egyetlen biztos mód — ha már mindenképen muszáj esti ruha alatt melltartót viselnünk, hogy a melltartót belevarrjuk a ruhába. Fáradtságos és bizonyos óvatosságot igénylő művelet ez, mert nagyon kell vigyáznunk, nehogy a ruha felsőrészét helyéről elhúzzuk — de nagyon kivágott ruhánál más segítség nincs.

HARISNYAKÖTŐ ÉS HARISNYATARTÓ.

A modern esti ruha másik ellensége a *harisnyakötő*. Régente a harisnyakötő egyszerű, húzott selyemmel

A mai tfüzön

bevont kerek gumiszalag volt. Elegánsabb harisnyakötők elől kis rózsza vagy nefelejcs csokrot viseltek. A harisnyakötőnek fontos szerepe volt a szívügyek körül is. Múlt századbeli gavallérok az imádott vagy meghódított hölgy harisnyakötőjét a hajfürt és préselt virág mellett őrizték. Csak múltkoriban

olvastam egy amerikai vígjátékot, melynek színhelye Dél-Amerika és hősei — két tengerész — fogadnak, hogy melyik rabolja el egy bizonyos mulatóhelybeli táncosnő harisnyakötőjét.

Harisnyakötőt ma is látni, de inkább csak üzletek kirakatában. A harisnyakötő jelentősége manapság már csak szimbólum. Modern nő a fűzőhöz erősített *harisnyatartót* visel, s ez a harisnyatartó acélpánttal szabályozható, azaz a harisnya hossza szerint hosszabbra vagy rövidebbre engedhető.

Ez a kínos acélpánt minden vékony esti ruhán keresztül nyomódik és nincs ellene orvosság. Milliomos lesz abból az úrból vagy hölgyből, aki a harisnyatartóra valami láthatatlan szabályozót talál fel.

A HARISNYA-ÁTOK

Harisnyakötőről és harisnyatartóról természetesen áttérek magára a harisnyára. Azt hiszem, minden hölgyolvasóm egyet fog velem érteni, hogy *a harisnya a ruházkodás legnagyobb átka*.

A harisnya készül hernyóselyemből, amikor is megfizethetetlen, műselyemből, amikor is drága, fil d'Écosse-ból, melyet nálunk »fildekónak« neveznek és nem igen viselnek és gyapjúból sporthoz, mely viselhet feldörzsöli lábunkat. Bármiből készül ez a legrosszakaratóbb ruhadarab, csak baj van vele. Ráncot vető harisnya a hanyag öltözködés jele, viszont ha meghúzzuk a harisnyát, elszakad. A harisnya tudvalévőleg *kétféleképpen szakad*. Vagy kiszakad a térden és a sarkon — ez a jobbik eset, mert nem látszik, avagy — ami a rosszabb eset — úgynevezett »létrába« szakad, azaz megmozdul egy szem és végigbomlik. Nincs emberi erő, amely ezt a megindult szemet megállítsa. Vannak gyermekded kedélyek, akik hisznek abban a babonában, hogy ha, amikor a harisnyaszem elkezd lefelé futni, *benyálazott ujjunkkal* megérintjük, megáll és helyben marad. Mi, felvilágosodottabbak tudjuk, hogy előbb állíthatjuk meg a Niagara vízesést és az alpesi lavinát, mint a lefutó harisnyaszemet.

A létraszakadás megakadályozása céljából a harisnya teteje nálunk Európában flórból, Amerikában lastex gumiból készül. Sőt a legújabb amerikai harisnya felső része két külön részből áll, melyet vékony arany sáv választ el egymástól. Használják-e ezek az óvintézkedések? Nem sokat. Ha a harisnya futni akar, kacag a flórra meg a lastexre, mint ámokfutó a rendőrré. Pár esztendeje még az ilyen »lefutott« szemű harisnyát vagy átstoppolva hordtuk, vagy — ha gazdagok és tékozlók voltunk — eldobtuk. Ma megnyíltak az áldott harisnya-szanatóriumok, ahol potom áron valami horgolószerű egyes szerszámmal felszedik a lefutott szemet.

A *modern harisnya* sima, csak oldalt díszíti két aszúrozott nyíl. Hogy ezek a *nyilak* mire valók, azt sohasem tudtam felfedezni. Azt hiszem, kizárólag arra, hogy elfordulásukkal bosszantsák viselőjüket. Fiókomban ma is őrzök *aszúros* selyemharisnyát, melyet háború előtti fiatal lányok bálokban viseltek. Időnként igyekeznek a harisnyagyárosok az aszúrt feltámasztani hamvaiból — de hiába. Legfeljebb annyit értek el, hogy nyáron hálószerű, azaz ahogy magyarul nevezik, neccelt harisnyát viselünk fehér cipőhöz vagy szandálhoz.

Ugyancsak lealkonyult a fekete, fehér és a ruha színének megfelelő harisnya napja is. A modern harisnya a *sötétbarna* és *rózsaszín-beige* közti színskálában játszik. Még a legmélyebb gyászban járó divathölgy is *füstszínű* harisnyát visel.

Merész újítók bevezették a kellemes szokást, hogy nyáron, mikor lábszáraink úgyis barnára sültek, *nem viselünk harisnyát*. Sajnos, ez a divat még nem terjedt el annyira, mint ahogy megérdemelné.

